

dalova pesem »Oči« sta učinkovali na občinstvo tako, da je bila umetnica prisiljena zapeti še eno pesem istega komponista: »Dudak«.

Gospod Michl je nastopil s fagotom v Weberjevi skladbi »Koncert za fagot, a) Adagio, b) Allegro«. Izvežbal si je bil spremljevanje za orkester sam ter žel zaslužen pohvalo. Izkazal se je redkega mojstra na fagotu in je izvel naporne točke tako, da mu je v čast kot učitelju in mojstru.

Tudi moški in mešani zbor sta se odlikovala ter vzbudila najlepše nade za prihodnost. »Pevsko in glasbeno društvo« si je zagotovilo s tem koncertom priznanje kot glasbeni zavod, ki je v narodnem oziru prevelike važnosti in zasluži pozornost gotovo vsega slovenskega naroda. —a.

Splošni pregled

† **Simon Rutar.** Dne 3. maja zvečer je preminil na tragičen način profesor Simon Rutar. Vnela se je na njem obleka in umrl je vsled grozних opeklin.

Profesor Rutar je bil rojen v Krnu na Tolminskem in je učakal svoje 52. leto. Bil je po dovršenih študijah suplent v Gorici, potem je služil več let kot profesor v Dalmaciji in sicer v Kotoru in Spletu, a leta 1881. je prišel v Ljubljano, kjer je bil najprej profesor na realki, od l. 1890. pa na II. gimnaziji.

Simon Rutar je bil vsestransko delaven mož. Med našimi najpopularnejšimi in najznamenitejšimi znanstveniki in zgodovinarji zavzemlje on častno mesto. Bil je tudi sotrudnik »Ljubljanskega Zvona«. Zlasti v starejših letnikih našega lista srečujemo često njegovo ime. Oglašal se je k najraznovrstnejšim vprašanjem in povsod se je pokazal izredno bistroumnega veščaka. Tudi zdaj še, ko je bil že bolehen, mu je bil »Ljubljanski Zvon« pri srcu in ni dolgo, kar nam je obetal svojo pomoč. — Žal, da nam te obljube ne izpolni nikdar!

Večja samostojna dela njegova so: Zgodovina Tolminskega, Domoznanstvo, Slovenska zemlja (Goriška in Gradiščanska, Trst in Istra), Zemljepis za srednje šole itd. V »Izvestjih Muzejskega društva« je objavil med drugim slovensko arheološko terminologijo. Rutar je bil tudi konservator centralne komisije za ohranitev umetnin in zgodovinskih spomenikov. Kot človek je bil Simon Rutar v pravem pomenu besede blag in plemenit značaj. Narod, katerega sin je bil, je ljubil vse svoje življenje s plamenčo dušo.

Trpka mu je bila usoda! Malo mu je nudilo življenje veselega. Nosil je tiho svojo srčno bol s seboj, a končno je umrl, kakor poje o njem v uvodni pesmi denšnjega lista njegov slavnij rojak, »kot mučenik«! — Bodi vrlému možu blag spomin!

† **Dr. Robert Bežek.** Dne 17. maja ob 3. uri zjutraj je umrl po daljšem bolehanju c. kr. notar dr. Robert Bežek. Rajnik se je že v svojih gimnazijskih letih intenzivno bavil s proučevanjem raznih slovstev. A tudi godba ga je izredno zanimala. Bil je fin estetik in temeljit kritik in nič manj dober jurist. Njegove glediške ocene, ki jih je pisal svoj čas v »Laibacher Zeitung« in še v letošnji glediški sezoni v »Slov. Narod«, so vzbujale pozornost. Bodi mu zemljica lahka!

† **Grof Karel Snoilski.** Iz privatnega pisma gospoda dr. Ivana Prijatelja, ki se mudi v svojih studijah zdaj na Finskem, posnemljemo, da je umrl nam Slovincem dobro znani švedski pesnik grof Karel Snoilski, katerega pradedom je tekla zibelka na slovenski zemlji. Podlegel je neki operaciji. Rajnik je praznoval 8. septembra leta 1901. svojo šestdesetletnico, katerega dogodka se je spominjal tudi naš list. Daljšo razpravo je prinesel »Ljubljanski Zvon« o tem znamenitem možu, na katerega smemo biti ponosni tudi mi Slovenci, leta 1898. v oktobrski, novembrski in decembrski številki, na kar opozarjamo ob tem žalostnem povodu naše čitatelje.

Za slovensko univerzo. Naši akademiki so se izkazali zopet enkrat zveste in pazljive čuvarje naših narodnih pravic. Dejstvo, da se nameravajo dati Italijanom glede vseučiliščnih predavanj neke koncesije, je bilo slovenskim akademikom na Dunaju v povod, da so se iznova energično zavzeli za slovensko univerzo v Ljubljani. Na shodu, ki se je vršil dne 14. maja na Dunaju v »Resource« ob navzočnosti več državnih poslancev, se je sklenila velevažna resolucija, ki se sporoči po posebni deputaciji naučnemu ministru. — Ni nam treba šele poudarjati, da so vse naše simpatije na strani za narodne pravice tako vnete mlade naše inteligence in da vseskozi odobravamo njeno postopanje, kajti prepričani smo, da le tedaj, ako vedno in vedno in neustrašeno zahtevamo, dosežemo kaj!

Slovenski pisatelji v nemškem prevodu. Praška »Politik« je prinesla v svoji številki z dne 3. maja nemški prevod Cankarjeve črtice »Na večer«.

Shod slavistov v Peterburgu. Nedavno je bila v peterburški akademiji pripravljajna seja za shod slavistov. Predsedoval je veliki knez Konstantin Konstantinovič. Navzoči so bili: Vatroslav Jagić, Vladimir Lamanskij, S. M. Lukjanov, A. N. Veselovskij, V. V. Nikitin, grof I. I. Tolstoj, N. Dubrovin, D. Kobeko, Vl. Spasovič, A. N. Pypin, A. Budilovič i. dr. Častni predsedniki so bili: Baudouin de Courtenay iz Peterburga, Drinov iz Harkova, Kočubinskij iz Odese, Florinskij iz Kijeva in Srb Stojan Novaković. Predsedniki so: Vatroslav Jagić z Dunaja, Vl. Lamanskij in A. Pypin. Tajnik je Jastrebov. Shod bo imel šest odsekov: 1. organizacija shoda slavistov, 2. slovanska enciklopedija, 3. cerkveno-slovanski slovar, 4. slovanska bibliografija, 5. izdajanje cerkveno-slovanskih spomenikov, 6. književne zadeve. Razpravljalo se bo v ruskem jeziku.

Smetanova zapuščina. Šele zdaj se je zesledilo, da se nahaja v zapuščini slavnega Smetane cela vrsta dragocenih, doslej neznanih skladb. Razen površnih skic in odlomkov se je našlo namreč nad petdeset popolnoma dovršenih, za tisk pripravnih kompozicij med njegovimi papirji. Umevno je, da čakajo umetniški krogi z neko nestrpnostjo, da izidejo na dan i ta dela genijalnega glasbenika.

—k.

Aleksander N. Pypin, znameniti ruski kritik in literarni historik, je praznoval pred kratkim svojo sedemdesetletnico.

Pavel Heyse je spisal novo dramo v 5 dejanjih, »Svetnik«, ki pa v umetniški vrednosti daleč zaostaja za njegovo »Marijo iz Magdale«, glede katere je imela cenzura toliko pomislekov.

Pohadke o Kryšpinovi. To bajko v sedmih podobah, ki jo je spisal Karel Želenský, so uprizorili nedavno kot noviteto v Pragi v ljudskem gledišu »Urania« z lepim uspehom. Igra bi ugajala morda tudi našemu občinstvu in bi bila nemara pripravna za popoldanske predstave.

—i—.

Zoper Tolstega. Malo je bilo na svetu pisateljev, ki bi bili že za življenja želi toliko priznanja, toliko neomejenega občudovanja, kakor Tolstoj. Nizkotni ljudje, neznatni pisuni so se ga lotevali, veliki duhovi pa so govorili o njem vedno z največjim spoštovanjem. Ne da bi se bili strinjali popolnoma z njegovimi nauki, ne da bi ne bili ugovarjali mnogim njegovim nazorom, a videli so v njem vselej to, kar je: umetnika-velikana, grandioznega misleca in najblažjega človeka, kar jih nosi zemeljska površina. Zato pa je knjiga »Anti-Tolstoi«, ki jo je spisal Samson Himmelstjerna in ki je izšla konec l. 1902. v Berlinu v založništvu knjigarja Herm. Waltherja, nekaj posebnega radi tega, ker se temu nasprotniku Tolstega ne more očitati, da bi se ne bil poglobil v spise velikega Rusa. Njegovo delo znači namreč velika resnost. Vendar pa se pokaže naposled, da je Himmelstjerna velik nasprotnik Rusov in da je njegovo sovrašтво do Slovanov nemalo krivo, da marsičesa ni videl dovolj bistro in da je često prezrl na Tolstem baš one poteze, ki tvorijo njegovo velikost in mu zagotavljajo nesmrtnost. In tako tudi ta naskok na slavo velikega Slovana ne bo imel nikakega uspeha. —a—

Dimitrij Sergevič Merejkovskij je nova svetla zvezda na obzorju ruskega slovstva. Njegova dva romana »Smrt bogov« (Julij Apostata) in »Vstajenje bogov« (Leonardo da Vinci) sta vsled grandioznih idej, ki jih razvija v obeh pisatelj, zaslula hipoma po vsem širnem svetu. Želeti je, da se i mi Slovenci v kratkem kaj bolj seznanimo s tem novim genijem ruskega naroda. —b—

Znameniti mrtveci. Dne 14. marca je umrl v Utrechtu v visoki starosti 88 let holandski pesnik Nicolaas Beets. Njegovo najbolj znano delo je »Camera Obscura«, zbirka novel in črtic, ki je bila epohalna za holandsko literaturo.

V Florenci je dalje umrl pred kratkim ameriški pisatelj in jezikoslovec Charles Godfrey Leland. Zaslovel je bil z vrsto balad, katere je pod naslovom »Hans Brechtman's ballads« priobčeval med letom 1869. in 1880. V prvi vrsti pa se je bavil Leland z narodoznanstvom in je napisal v tem pogledu mnogo temeljitih študij.

Na Rivieri pa je umrl dne 24. marca najstarejši ruski častni akademik, A. W. Suhovo-Kobylin. Rojen je bil leta 1820. v Moskvi. Posvetil se je bil filozofiji in je mnogo potoval. S Francoskega je bil pripeljal lepo mlado Francozinjo v Moskvo, ki je bila kmalu nato umorjena. Sum je letel na Kobylina in zaprli so ga. Šele po dolgem trudu in velikih žrtvah se mu je posrečilo, izkazati svojo nedolžnost. V ječi je Kobylin začutil svoj satirični talent in je spisal ondi svojo prvo komedijo, ki se je dolgo ohranila na ruskih odrih. Imel je še enkrat nesrečo: ogenj mu je uničil plodove mnogoletnega trudopolnega dela. Zadnje čase je živel stalno v južni Franciji. —k—

Rusi in Francozi. Vedno bolj se bavijo Francozi z rusko literaturo, vedno bolj jih miče, seznaniti se z duševnimi plodovi svojih političnih zaveznikov. Tako je začetkom marca prinesla »Revue de Paris« razpravo o Vladimiru Korolenku. Prevod Maksima Gorkega drame »Na dnu« je objavila v treh zvezkih (14., 21. in 25. marca) »Revue Bleue«. V listu »Revue Latine« pa je napisal Emile Faguet studio o Tolstem in Dostojevskem. Tudi Leonida Andrejeva Francozi že prevajajo. —s—